

Magdalena Nordensons tacktal vid Magnoliafesten den 7 maj 2026

Jag är så glad, tacksam och hedrad över detta fantastiska Magnoliapris, Söders eget kulturpris. Trodde inte mina öron när Inger ringde och berättade denna glada nyhet. Vilket fint stöd till vårt arbete för Hovings malmgård!

Jag säger *vårt* arbete, eftersom vi är tre personer som tillsammans kämpar för denna sak. Vi kallar oss Arbetsgruppen för Hovings malmgård och här är de andra, utan det aldrig hade gått: Sven Lorentzi och Helene Broms.

Vad är då Hovings malmgård och varför är den så viktig?

Hovings malmgård ligger vid Danvikstull, nedanför Fåfången, granne med kontorshuset Vita Huset som många av er säkert känner till, om inte annat för att Folkvandvården ligger där.

Kanske sett ett ståtligt gammalt hus ligga där med sin trädgård.

Detta är en unik 1700-talsmiljö med en spännande historia och en viktig grön oas.

Trots att hus och trädgård är kulturskyddade hotar exploatering. Hur kan det vara så? Jag återkommer till det.

Hoving var en färgare som år 1770 lät bygga malmgården som kombinerat färgeri och bostad. Han var en av många färgare kring Hammarby sjö vid den tiden. Han anlade också trädgården, som är kvar, på båda sidor av malmgården.

Kring 1840 kommer en ny företagsam herre in i bilden: Lars Johan Hierta, mest känd som Aftonbladets grundare. Men han var också riskkapitalist och företagsledare, som grundade många företag.

Ett av dem var Liljeholmens stearinfabrik. Han började i Liljeholmen, flyttade kring 1840 fabriken till Danvikstull. Han bodde på somrarna med sin familj i malmgården under tio år. När han flyttade till Barnängen blev huset tjänstebostad för företagets högre tjänstemän.

Liljeholmens var ett familjeföretag fram till 1950-talet. Helene Broms och jag är ättlingar till Hierta. Min farfar var direktör för Liljeholmens från 1917 och bodde på malmgården med sin familj i 50 år. Jag har själv bott i huset som barn med mina föräldrar under ett par år och känner väl till huset.

Stearinfabriken var en av Södermalms största arbetsplatser med 140 – 200 anställda beroende på säsong.

Efter 130 år vid Danvikstull flyttade stearinfabriken 1970 till Oskarshamn där den är i gång som världens största tillverkare av stearinljus.

Allt började alltså vid Hovings malmgård. Vilken företagshistoria! Vem har inte tänt ett Liljeholmens ljus?

Per Anders Fogelström var en av dem som kämpade för att fabriken skulle bevaras som ett industriminne, och huset bli en hemgård för Söderborna. Men fabriken revs.

Jag sa att malmgården och trädgården är kulturskyddade. Ändå hotas av exploatering?
Hur kan det vara så?

Nu börjar en sorglig och märklig historia

Staden köpte området och huset av stearinföretaget. Fabriken revs, som sagt, och huset stod tomt och förföll i flera år. Uteliggare tog sig in, eldade i kakelugnarna, väggmålningar skars ner. Det var en förfärlig vandalisering.

Till slut, efter protester, rustade staden upp huset. En okänslig renovering, där vackra marmorerade väggar målades över med vit färg... Staden hyrde sen ut huset till kontor.

År 1996, för 30 år sen, händer något jättebra!

Då beslutar stadens politiker att kulturmärka huset och trädgården som får starkast tänkbara skydd, i klass med statligt byggnadsminne.

Kulturskyddet innebär att huset inte får förvanskas, rivas eller förfalla. Och trädgården får inte bebyggas.

Allt lugn och ro, tycker man, eller hur?

Men vad händer fyra år senare?

Då säljer staden malmgården till ett privat byggföretag!

Byggbolaget Einar Mattsson, EM, köper huset.

Jättekonstigt agerande av staden. Sannolikt var det ett tjänstefel där någon på stadsbyggnadskontoret sa till EM att köper ni huset så får ni bygga på tomten.

EM är inte intresserat av ett gammalt 1700-talshus. EM vill bygga bostäder.

Men det går inte för att tomten får ju inte bebyggas. Det blev en konstig knut av alltsammans.

EM hyrde ut till kontor, kom med propåer om att få bygga, men får nej. EM ställer huset tomt för tio år sen, och förfallet ökar.

Malmgården blir fruktansvärt misshandlad, med sättningar i grunden, sprickor i fasaden, trasiga fönster, nerfallen puts.

I den här vevan, kring 2018, börjar vi agera. Jag fick kontakt med Inger Johansson som var med i början och drog i gång. Sven, Helene och jag fortsatte kampen och blev Arbetsgruppen för Hovings malmgård.

Vi hade i början samtal med EM på hög ledningsnivå. Det var uppenbart att de kunde noll om husets eller platsens historia. De kände inte till Lars Johan Hierta eller stearinfabriken, Kommunikationschefen sa till och med att den där trädgården är väl inget att ha... Ja ni hör...

Vi har två mål: Ge huset dess historia tillbaka och skydda trädgården från bebyggelse.

Vi vill berätta om ett hus med en fantastiskt rik historia, en viktig del av hembygdens historia på östra Söder.

Vi ger ut skrifter, håller föredrag, ordnar möten och vandringar, uppvaktar politiker. Vi har en facebookgrupp med över 700 medlemmar som växer för varje dag, och en hemsida som också uppdateras regelbundet, och som är en faktabank med historik och dokument. Vi jobbar på alla fronter.

Vi har lyckats på ett par punkter:

1. Huset har fått sin historia åter. Stadens politiker känner nu till Hovings malmgård, liksom många stockholmare. Så mycket kan berättas genom denna plats: Hiertas spännande liv och gärning, företagshistoria, ljushistoria, personhistoria, trädgårdshistoria osv
2. Vårt opinionsarbete gjorde att staden fick upp ögonen för hur illa huset förföll. Det är ett lagbrott att låta ett kulturmärkt hus som man äger förfalla. Staden har tvingat EM att förstärka grunden, renovera tak, fasad och fönster. EM har gjort ett fantastiskt fint jobb. Gå och se huset om ni inte redan gjort det – så stilig. Huset står alltså nu på benen. Interiören är medfaren, men den tänker inte EM göra något åt om inte EM får bygga på tomt. En utpressningssituation.

Vi kämpar ju också för att stoppa exploatering och bygge. Hus och trädgård är en helhet. Det är ovanligt att en malmgård har sin trädgård kvar.

Det gröna är jätteviktigt! Nu byggs över 1 200 lägenheter på andra sidan Tegelviksgatan, ett gigantiskt bostadsområde växer upp där. Tusentals människor flyttar in, många barn, som får små skuggiga innergårdar att leka på. Hovings gröna lunga behövs! Trädgården är en älskad plats där barn leker, man har picknick i gräset, promenerar med hunden. Södermalm lär vara den stadsdel som har minst grönt per invånare

Men penningens makt är stor, som vi vet. EM ger inte upp, pressar staden att få bygga. Gick inte med bostäder. Då föreslog EM ett äldreboende för Judiska hemmet, ett jättebygge som skulle förstöra kulturmiljön och bygga bort det gröna, med malmgården som en hundkoja i det hela.

Det blev ett rungande nej från medborgare, föreningar och myndigheter i samrådet för två och ett halvt år sen. Länsstyrelsen gjorde tummen ner, och projektet skrotades.

Är faran därmed över? Nej.

Jag önskar att jag hade en glad nyhet med mig idag, men det har jag inte. Vi vet inte vad som händer bakom kulisserna nu. Vi brukar vara välinformerade, men nu får vi inga svar på våra frågor.

Vi misstänker att EM och staden kokar ihop ett nytt byggförslag, som kanske inte ens kommer att gå ut på samråd...

Vår vision är något annat:

- Skrota byggplanerna! Det går inte att bygga i trädgården utan att förstöra kulturvärdet. Låt kulturskyddet stå fast. Bevara och rusta malmgård och trädgård som en grön kulturmiljö, öppen för alla

- Gör malmgården till ett kulturhus, likt Kristinehofs malmgård vid Högalid! Per-Anders Fogelström var en av dem som kämpade för att malmgården bli en hemgård för Sofiaborna. Samma kamp som vi nu för. Ett kulturhus för fester, samkväm och möten. Östra Södermalms föreningar behöver lokaler! Malmgården är perfekt för dem.

- Vi sätter också in huset och trädgården i sitt större sammanhang och har föreslagit ett Fogelströms stråk, ett promenadstråk från Mosebacke till Hovings malmgård och Hammarby sjö utmed miljöer ur Fogelströms älskade stad-romaner,

I romanen Mina drömmars stad vandrar bondpojken Henning in till staden för att söka arbete. Sitt första påhugg får han hos Herr Hierta på stearinfabriken. Och när han ligger och dör i sin stuga på Åsöberget är det sista han ser ett tänt Liljeholms-ljus som en vän ställt vid hans bädd. Hovings malmgård är också en skönlitterär miljö av rang!

Visst vore det vanvett av stadens politiker att förstöra denna unika gröna 1700-talsidyll på Södermalm, för att en privat byggherre ska kunna räkna hem en dålig affär!

Vi gör allt vi kan för att stoppa detta och för att våra visioner ska bli verklighet.

Kampen fortsätter, och nu med ännu mer råg i ryggen med detta fantastiska Magnoliapris! Varmt tack!